

Naročnina mesečna 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletna 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Cenk. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega Izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lira. Estero, mese 31.50 Lira. Edizione domenica, anno 34 Lira. Estero 65 Lira. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCLOVENE

Bollettino No 1081

Tenacissima resistenza delle truppe dell'Asse Slancio e valore della divisione «Giovani Fascisti» - 17 velivoli nemici distrutti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Sul fronte meridionale tunisino i rinnovati attacchi britannici contro le posizioni tenute dalla nostra prima armata, sono stati infranti dalla tenacissima resistenza della truppe dell'Asse che con violenti contrattacchi, incuranti della minaccia portata a tergo del loro schieramento, hanno annullato ogni vantaggio inizialmente conseguito dall'avversario.

Nelle azioni di questi ultimi giorni si è distinta, per slancio e valore, la divisione «Giovani Fascisti».

A Sud-est di Tunisi colonne nemiche di fanteria e carri armati, proseguendo l'avanzata, hanno raggiunto, dopo duri combattimenti sostenuti con le forze italo-tedesche, la costa sud-orientale della penisola di Capo Bon.

I porti da Algeri e Gabes sono stati efficacemente bombardati.

Incurioni aeree hanno avuto luogo su Trapani, Porto Empedocle e Pantelleria: si segnalano danni non rilevanti.

Dalle artiglierie contraeree sono stati abbattuti 7 Quadrimotori americani: 4 a Trapani, una a Messina e due su Pantelleria; altri due quadrimotori e 8 caccia precipitavano in mare, ad opera di cacciatori tedeschi, a Sud della Sicilia.

Vojno poročilo št. 1081

Nadvse žilav odpor osnih čet Zanos in junaštvo divizije «Mladi fašisti» — 17 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

Na južnem odseku tuniškega bojišča so se ponovni angleški napadi na postojanke, ki jih drži naša prva armada, razblinili ob nadvse žilavem odporu osnih čet, ki so v silovitih protinapadih brez ozira na grožnje, prihajajoče iz hrbta njihove razvrstve, uničile vse prednosti, ki jih je nasprotnik v začetku dosegel.

Zadnje dni se je v bojih po zanosu in junaštvu odlikovala divizija «Mladi fašisti».

Južnovzhodno od Tunisa so sovražni pehotni oddelki in tanki napredovali ter po tridih bojih z italijansko-nemškimi silami dosegli južnovzhodno obalo polotoka Rtič Bon.

Pristanišči v Alžirju in Gabesu sta bili uspešno bombardirani.

Sovražnik je napadel Trapani, Porto Empedocle in Pantellerijo: škoda ni velika. Protiletalsko topništvo je sestrelilo 7 ameriških štirimotornikov: 4 v Trapaniju, enega v Meslini in dva nad Pantellerijo; nadaljnja dva štirimotornika in 8 loveev je padlo v morje; sestrelili so jih nemški lovelci južno od Sicilije.

Pomen odpora v Afriki:

Sovražni načrti za leto 1943 zakasneli

Berlin, 11. maja. Nemška javnost z naraščajočo napetostjo zasleduje dramatično borbo v Tunisu, kjer se osne čete borijo do zadnjega naboja in do zadnjega koščka zemlje na majhnem polotoku rta Bon. Berlinski tisk osvetljuje potrebo tega prekomernega odpora. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše: »Kadar ima vojak povelje, do zadnjega vztrajati na svojem mestu, potem ve, da vojaška nujnost zahteva od njega žrtve. V sedanjem primeru se lahko reče hladno in brez vznemirjenja, da ima junaški odpor italijansko-nemških čet izreden pomen za vojaški položaj: vsak dan je za os dobiček, za nasprotnika pa izguba.

Doslej se lahko reče, da angleško-ameriški načrti za leto 1943 niso bili le zadržani in zakasneli, marveč tudi ponesrečeni. Izpodbijatelj prvotni načrt vdora na evropsko celino istočasno s sovjetsko zimsko ofenzivo. V primeru vdornega poskusa v zahodno in južno Evropo pa bi zdaj manjkala istočasna sovjetska ofenziva. Preteklo zimo so italijanske in nemške divizije držale afriško krilo angleško-ameriško-boljševiških klešč, ki naj bi stisnilo os: danes je ustavljeno vzhodno krilo. Za Sovjete se je položaj spremenil. Danes oni pričakujejo nemški napad. Ameriška javnost se tudi boji, da bi Rooseveltova in Churchillova pustolovščina dala čas Japoncem, da bi lahko izkoristili svoje vojaške in gospodarske pridobitve, tako da jih ne bo več mogoče vreči iz Tibeta morja. Angležje tudi skrbijo slaba sposobnost ameriških vojakov. Navzlic veliki številni moči ti sami nikdar ne bi mogli zavzeti Bizerte. Odločilne udarce je zadala osma angleška armada in angleške odredbe, ki so se borile na ameriškem odseku. Edini nevarni sovražnik za os so bili Angleži. Amerikanci so nudili žalostno sliko in niso dokazali svoje sposobnosti, pač pa slabosti vseh vrst: v poveljevanju, organizaciji in vojnem duhu. To ima velik pomen, kajti brez Amerikancev se ne da izvesti vdor v Evropo. To Angleži najbolje vedo. Angleško poveljstvo je razočarano nad ameriški četami, razočarano in obupano. Ne more si delati utvar. Ve namreč, kako daleč lahko pri bodočih bojih računa na pomoč ameriških vojakov. Ta račun pa je negativen. Nemški komentatorji pa na drugi strani upoštevajo, da je za osne sile voj-

Šibkejši boji na kubanjskem bojišču

Samo oddelki kopne vojske so ob Kubanju v 10 dneh uničili 159 sovjetskih tankov - V Afriki sta se posebno odlikovali 90. lahka in 15. oklepna divizija

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 11. maja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kubanjskem bojišču je sovražnik večer napadel samo na nekaterih mestih s šibkejšimi silami. Napad je bil razbit deloma že v izhodišnih postojankah.

Pri uspešnih obrambnih bojih ob kubanjskem bojišču so v času od 29. aprila do 10. maja samo oddelki kopne vojske uničili, zaplenili ali onesposobili za premikanje 159 sovjetskih oklepnih voz.

V Barentskem morju je bil z bombami potopljen 3000 tonski tovorni parnik.

Jugovzhodno od Tunisa je sovražnik povedel številne sveže pehotne in oklepne oddelke v napad proti postojankam nemških in italijanskih čet. Kljub največjemu pomankanju in večtedenski neprekinjeni bojevanju so hrabro se boreče čete vseh vrst orožja tudi večer nudile neprestan napadom sovražnika najtrši odpor. Hudi in za obe strani z izgubami združeni boji trajajo z nezmanjšano silovitostjo še dalje.

Na afriškem bojišču sta se posebno odlikovali 90. lahka afriška divizija pod vodstvom generalnega poročnika v. Sponeka in 15. oklepna divizija pod vodstvom generalnega majorja Borowitza. Obe diviziji sta se odlično borili od začetka afriške vojne. Protiletalska divizija pod vodstvom generalnega majorja Neufferja je uničila še z zadnjimi granatami 37 sovražnih oklepnih voz.

Branilec Demjanska umrl

Berlin, 11. maja. AS. General grof Brockdorf Ahlefeld, junaški branilec Demjanska južno od Ilmenskega jezera med sovjetsko zimsko ofenzivo leta 1942, ki je bil več mesecev od sovražnika popolnoma obkrojen, je umrl zaradi nevarne bolezni, katero si je nakopal na bojišču. Po Hitlerjevem naročilu bo pokopan na državne stroške.

Berlin, 11. maja. AS. Dopisnik DNB-ja piše o vojaškem položaju v Tunisu: Po umaknitvi osnih čet iz Tunisa v skladu s prejetimi navodili ter po uničenju vseh važnih pristaniških in vojaških priprav se italijansko-nemške sile v popolnem redu umikajo na nove postojanke, naslanjajoč se na obrambno črto severnega odseka in tvorijo pravi obrambni zid ob polotoku Rtič Bon. Na teh postojankah nudijo osne čete angleškim silam najsrdečiji odpor. Londonsko

Vojna je stopila v novo razdobje

V Evropi bodo imele osne sile boljše preskrbo in boljše zveze

Rim, 11. maja. AS. Po 35 mesecih trde zagrizene borbe so morale osne čete zaradi velikanske sovražne premoči zapustiti zadnji dve afriški pristanišči. Dočim čete naše slavne armade po treh izčrpačih bitkah in po 35 dneh nepretrgane borbe še drže osmo angleško armado na njenih postojankah, se usodna parabola afriških bojev bliža zaključku.

Italijansko ljudstvo, skaljeno v duhu, moč-

poročilo, češ da se je Hammet predal, je popolnoma neutemeljeno, ker na tem kraju še sploh ni borb in ker na bojišču na južnem odseku navzlic vsem angleškim prizadevanjem še ni prišlo do nikake spremembe. Dokaz lažnivosti

sovražne propagande je med drugim tudi trditve, češ da so Angleži ujeli generala von Manteufela poveljnika neke divizije v Tunisu, ki pa si že nekaj časa zdravi v Nemčiji rane, ki jih je dobil na bojišču.

Vdanostna brzojavka Duceju ob drugi obletnici Ljubljanske pokrajine

Ob priliki proslave druge obletnice ustave in priključitve Ljubljanske pokrajine Italiji je bila poslana Duceju naslednja brzojavka:

DUCE

Rim

Ob drugi obletnici proglasitve ustave in priključitve Ljubljanske pokrajine — kateri je bila po Vaši volji zagotovljena možnost življenja in razvoja z ozirom na jezik, kulturo in tradicijo — Vas, DUCE, duhovščina, župan ljubljanski in župani v imenu prebivalstva ter predstavniki kulture, pravosodja in vseh delovnih slojev, občudujoč velike uresničitve dosežene od fašistovske vlade in stalno plemenito pobudo, posvečeno vsem vrstam delovanja v pokrajini, prosijo, da izvolite sprejeti ponovne in goreče izraze njihove hvalečnosti, vdanosti in točno zago-

tovalo popolne lojalnosti. V veliki fašistovski zmagovitosti Italiji ter v luči Rima ima slovensko prebivalstvo varno gotovost za svojo budovito bodočnost.

Visoki komisar Grazioli — Gregorij, škof ljubljanski — Zupan ljubljanski gen. Rupnik Predsednik kasacijskega sodišča dr. Lajovic — Rektor univerze prof. Kos — Predsednik Akademije znanosti in umetnosti prof. Vidmar — Podpredsednik pokrajinskega korporacijskega sveta dr. Mohorič — Zupan Novega mesta dr. Polensek — Zupan Kočevja Grabrijan — Zupan Logatec Oblak — Zupan Črnomlja Klemenc — Predsednik pokrajinske zveze delodajalcev dr. Slokar — Predsednik pokrajinske zveze delojemalcev dr. Alujevič — Predsednik pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov ing. Pirkmajer — Predsednik Zavoda za zadrugištvo prof. Remec.

Brzojavka, ki je bila s proslave druge obletnice ustave in priključitve Ljubljanske pokrajine Italiji poslana Duceju, je jasna in mogočna izpoved vseh dobrih, poštenih in ljubljenih sil našega naroda, ki je kljub zapeljivanju temnih elementov ostal zvest dani besedi, da bo gojil vsa čustva lojalnosti do fašistične vlade in zmagovite Italije, ki sta mu omogočili nadaljnje delo in življenje. Osebnosti, ki so z globokimi čustvi hvalečnosti podpisale gornjo brzojavko, so predstavniki najrazličnejših slojev vsega prebivalstva Ljubljanske pokrajine od preproste težake do odličnega kulturnega delavca. Po njih je izrekel lojalni in zdravi del našega naroda ponovno zagotovilo lojalnosti in

vdanosti do države, ki je sprejela Ljubljansko pokrajino pod svoje okrilje in varstvo. Ikriki pa je brzojavka najodličnejše jamstvo, da se bo tudi v bodoče z vso najstrožjo in brezobzirno odločnostjo nadaljeval povsod po pokrajini boj proti komunističnim roparjem, ki so že tolikokrat doživeli krvave poraze in ki se sedaj v zadnjih obupnih poskusih skušajo znesti nad mirnim prebivalstvom prav zato, ker jih povsod tako odločno odklanja. Kakor se že na mnogih krajih žalostno propadle komunistične tolpe, tako bodo tudi zadnji njihovi ostanki gotovo uničeni in bo zopet povsod zavladal mir, ki bo omogočil uspešno delo in razvoj slehernemu prebivalcu Ljubljanske pokrajine.

obalno in zračno obrambo.

Za vojno v Evropi bodo morali Anglosasi rešiti vprašanje velikanskih prevozov in preskrbe po morju. Morali bodo nastopiti proti razpoložljivim osnim silam, ki se opirajo na velike obrambne naprave, ki imajo več vojaštva, orožja in sredstva, Anglosasi bodo imeli morje ob boku. V razliko z afriškim ozemljem morajo računati, da bodo imele osne sile v bitki na evropskem ozemlju neposrednejšo preskrbo in svoje notranje prometne zveze. Poleg tega sovražnik ve, da bo naletel na ljudstvo, na oboroženo ljudstvo, ki je odločno kakor v dnevih na Pavi in da je vedno vredno junaštva in vzglada ter ve, kaj mu narekuje dolžnost in čast.

Rušilec »Pakenham« potopljen

Lizbona, 11. maja. AS. Angleško mornariško ministrstvo poroča, da je bil potopljen rušilec »Pakenham«. Po poročilih iz verodostojnega vira je bil »Pakenham« eden najmodernejših angleških rušilcev, zgrajen med sedanjo vojno.

Sovjeti zavrnilo švedski protest

Stockholm, 1. maja. AS. Sovjetska vlada je zavrnila švedski protest, ker je neko sovjetsko letalo bombardiralo neki kraj blizu švedskega vojnega pristanišča Karlskrona. Znano je, da je švedska komisija preiskala drobec bomb in ugotovila, da so sovjetskega izvora.

Anglosasi nameravajo zasesti portugalske otoke

Budimpešta, 11. maja. »Pester Lloyd« je zve del iz Brazzavilleja, da Angleži in Amerikanci tamkaj organizirajo priprave za izkrcanje na atlantske portugalske otoke. Poročilo dodaja, da naj bi portugalske otoke zasedli brazilski oddelki s pomočjo mornarice Združenih držav.

Obsedno stanje za sovjetske železnice

Berlin, 11. maja. AS. Po poročilih, ki jih je dobil »Völkischer Beobachter« je Stalin izdal te dni dekret, s katerim je proglasil obsedno stanje za vse sovjetske železnice. List pravi, da je ta izredni ukrep dokaz za zmešnjavo, ki vlada pri železniškem prometu v boljševiški Rusiji.

Morrison priporoča previdnost

Lizbona, 11. maja. AS. Iz Londona se je izvedelo, da je angleški notranji minister Herbert Morrison večer v nekem govoru priporočal previdnost pred »sanjami o hitri in lahki zmagi«. Morrison je dodal: »Nihče ne more reči, kako se bo vojna nadaljevala. Nimam namena, napovedovati žalostne stvari. Smatram pa, da je prav, če se pripravimo na trde preizkušnje, morda v nekem pogledu še na hušje kot smo jih morali prestopiti doslej in da trezno gledamo na vse, kar bomo morali prestopiti v bližnjih mesecih.«

Nov hrvatski minister

Zagreb, 11. maja. AS. Dr. Mehmed Alajbegović, hrvatski konzul v Monakovem je bil imenovan za ministra za prizadete pokrajine.

Najhitrejša zveza Italija-Bolgarija

Sofija, 11. maja. AS. Iz Sofije poročajo, da so bili med pristojnimi zastopniki Bolgarije in Albanije izdelani vsi načrti za telefonsko zvezo med Tirano in Sofijo, ki bo omogočila tudi najhitrejšo zvezo med Bolgarijo in Italijo. Nova zveza bo v najkrajšem času začela delovati.

Poljski vojaki odklanjajo borbo

Rim, 11. maja. »Messaggero« poroča iz Carigrada, da so se vsi poljski oddelki, katere je angleško poveljstvo preselilo iz Bližnjega vzhoda na bojišče v Severno Afriko, sklenili, da se v znak protesta proti izrazom solidarnosti angleške vlade do boljševiške Rusije z ozirom na nominalno poljsko vlado v Londonu ne bodo borili. Njihov poveljnik je izjavil, da se bodo poljski oddelki borili šele takrat, ko bo Anglija zagotovila nedotakljivost poljskih meja in sicer onih meja, ki jih je imela Poljska pred vojno in dokler ne bo boljševiška vlada uradno priznala te poljske nedotakljivosti.

Port Darwin bombardiran

Bangkok, 11. maja. AS. Japonsko letalstvo je izvedlo nov silovit napad na avstralsko pristanišče Port Darwin. Vojaškimi napravami je bila zadana velika škoda.

Proslava osemnajstletnice Dopolavora

Dne 4. t. m. se je vršila v dvorani kina Sloge proslava 18letnice Narodne Ustanove Dopolavora, ki jo je organiziral pokrajinski Dopolavor s sodelovanjem Železničarskega Dopolavora. Proslavi so predsedovali Comm. Covone kot zastopnik Ekse. Via. Komisarija, Gen. Fava v zastopstvu Poveljnika XI. Armadnega zbora in Vice-Federal Selloni kot zastopnik Zveznega tajnika. Poleg teh so prisostvovali tudi sledeči: Nemški konzul dr. Müller, Hrvatski konzul dr. Salic, Predstojnik Železničarske delegacije, Comm. Rolla, Direktor Železniške Direkcije, inž. Kavčič, Poveljnik Železniške Milice, sen. De Felice, Poveljnik Vojnega Okrožja, major Minucci, Direktor E.I.A.R.-ja, dr. Madori, Zaupnik CONI-ja Comm. Buratti, Zaupnik Vis. Kom. za Železniško organizacijo inž. Sarti in g. Bonetti. Predsednik Udruženja železničarjev v Ljubljani, inž. Leben in mnogo drugih civilnih in vojaških funkcionarjev.

Došle osebnosti sta sprejemala Tajnik Pokrajinskega Dopolavora dr. Lucchesi in Predsednik Železničarskega Dopolavora inž. Guerra.

Organista † F. Požunu v spomin

8. maja je minilo leto, odkar so partizani ustrelili g. Franceta Požuna, organista v Žužemberku, tajnika tamkajšnje Hranilnice in posojilnice ter zastopnika Vzemne zavarovalnice. Plemeniti mož zasluži, da se ga vsaj zdaj, na obletnico njegove smrti, spomnimo s temi skromnimi vsticami.

Bil je sin zelene Stajarske. V Celju je dovršil orglarsko solo.

Po vojni se je z vsem srcem posvetil svojemu poklicu in l. 1922 prišel za organista v Žužemberk.

Bil je v svoji stroki izredno sposoben in upoštevani. Prištevati so ga med najboljše organiste v škofiji. Veliko je tudi komponiral. Marsikatero njegovo skladbo je objavil »Cerkveni glasbenik«, brez števila pa jih je napravil za domači zbor in domače prilike. Rajni g. Požun res ni štedil s svojimi talenti. Nobena prireditev ni minila, da ne bi nastopil njegov izvrstno izvežbani pevski zbor z izbranimi točkami, nobena slavnost brez godbe na pihala, ki jo je izvežbal in vodil in igral tisti instrument, kjer je bila vrzel najbolj občutna. Izredni mojstri pa je bil na orglah. Strokovnjak, ki ga je poslušal, je takoj vedel, da sedi za orglami umetnik. Takoj se je tudi zavzel z ljubeznijo za ljudsko petje in ga dvignil na zavirljivo višino.

Ze samo kot organist je g. Požun razvil ogromno delavnost. Toda razmere so ga usposobile in primorale da je sprejel še nove dolžnosti. Hranilnica in posojilnica si ni mogla želeči bolj-sega in zanesljivejšega tajnika kakor je bil on.

Le strokovnjak v. koliko dela in potov daje zastopstvo zavarovalnice tistemu, ki svojo dolžnost resno vrši. In Požun ni bil nikjer polovičarski. Zato je tudi kot zastopnik Vzemne zavarovalnice neustrahovano delal, tako da je z malimi izjemami vsako hišo v dveh župnijah zavaroval pri domačem zavodu — pri »Vzemnem«.

Pri ogromnem delu in zaposlenosti pa ni zamenjal svojih družine, ki jo je ljubil z veliko ljubeznijo. Nekaj trenutkov si je znal vedno odtrgati, da se je poigral z otroki in dostikrat si ga dobil, ko je hodil ali sedel z otrokom v naročju in se s svojo zvesto in skrbno ženo razgovarjal o bodočnosti svojih otrok.

Vprašaj: zakaj so ga pa torej umorili? To je skrivnost hudobije! Zaradi svojega velikega vpliva, ki ga je imel na ljudi, zaradi vzornega katoliškega prepričanja, ki ga ni nikjer skrival, prav tako pa zaradi zglednega verskega življenja, zaradi odločnega nastopanja proti komunizmu in njegovi zločinski taktiki v OF, zaradi svoje nadarjenosti, sposobnosti in delavnosti, je bil partizanom trn v peti. Ko je šel lani 7. maja v Ljubljano po službenih opravkih in se je naslednji dan vračal, so v bližini Zagradca partizani skočili iz hoste, ustavili avtobus, ustrelili Požuna ter mu ustrelili aktivko, v kateri so mislili, da nosi denar za posojilnico ali morda kak propagandni material. Pa je bil v aktivki se posojilniški dnevnik in nekaj malenkosti, ki jih je bil kupil za otroke. Ko so ga pripeljali v Žužemberk je bil že mrtev in nepopisen je bil vtis, ki ga je njegova smrt napravila v fari in daleč naokrog, saj ga je poznala vsa bližnja in daljna okolica. In če še povemo, da je ogromna množica ljudi pokopanih naravnost zagrnila in da ob presrečnem joku nedolžnih sirot ni ostalo suho dobesedno nobeno oko, naj to zadostuje, da imamo v častnem spominu moža poštenjaka, kakor jih malo hodi po slovenski zemlji.

Vremenska napoved 12. maja (sreda):

Večinoma jasno, v popoldanskih urah morda krajevne nevihte poletnega značaja.

13. maja (četrtek): večinoma jasno, podnevi vetrovno.

Proslava se je pričela z narodno himno. Nato je g. inž. Guerra kratko orisal delovanje D. L. v teh 18 letih svojega intenzivnega življenja, naglašajoč nove naloge, ki jih je D. L. prevzel v sedanjem trdem vojnem času in zaključil svoj govor s priznanjem vojakom in meščanom, ki se oba trdo borita za bodočnost naroda.

Proslavi je sledil izbran glasbeni program, iskreno odobran od vseh navzočih oblati in občinstva, ki je zasedlo vse prostore v dvorani. — Proslava se je končala s predvajanjem dnevnega filma.

Simpatična manifestacija, ki je izvala splošno navdušenje občinstva, je žela tudi iskreno pohvalo oblasti.

Ob tej priliki izražamo ponovno pohvalo Železničarskemu Dopolavoru, ki neustrahovano vrši svoje podporno, moralno in materialno delovanje v prid svojih članov.

Uradni razglasi

Predpisi za usposobljenostni izpit učiteljev

Člen 1. Na šolah Ljubljanske pokrajine od 1. aprila 1941-XXI kot supletni ali začasni učitelji službujočim učiteljem se omogoča da najkasneje do 15. oktobra 1944-XXII pridobijo usposobljenost po predpisih doslej veljavnih določb, s spremembami po naslednjih členih.

Člen 2. Predsednika in člani izpitnih komisij ter njih namestniki imenuje z odlokom Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino. Poslovna doba poteče tem komisijam 15. oktobra 1944-XXII.

Člen 3. Kandidati morajo priložiti prošnjam poleg listin, ki se zahtevajo po zadevnih pravilnikih, zdravniško izpoved, da so zdravi in brez takih telesnih napak, ki bi ovirale izpolnjevanje učiteljske službe in, namesto potrdila o državljanstvu, domovinski list kakor občine Ljubljanske pokrajine.

Člen 4. Za razne vrste izpitov določeni izpitni načrti se spreminjajo takole: a) namesto jugoslovanskega jezika in književnosti: slovenski jezik in književnost; b) namesto zgodovine Jugoslavije: zgodovina Italije in predzgodovina Ljubljanske pokrajine; c) namesto šolske zakonodaje, velja joče v kraljevini Jugoslaviji: šolska zakonodaja, velja joča v Ljubljanski pokrajini, primerjano z italijansko zakonodajo in s šolsko listino.

Člen 5. Pri običnem izpitu po členu 19. pravil z dne 30. septembra 1931 S. n. št. 35.449 bivše jugoslovanske vlade mora kandidat opraviti preizkušnjo iz italijanskega jezika namesto preizkušnje iz drugega modernega jezika po izbiri.

Člen 6. Naslednje skupine iz člena 27. v prednjem členu omenjenih pravil se spreminjajo takole: I. Za kandidate po § 73. zakona o srednjih šolah bivše jugoslovanske države: 1. skupina: slovenski jezik in književnost kot glavni, zgodovina Italije in predzgodovina Ljubljanske pokrajine ali nemški jezik in književnost ali francoski jezik in književnost kot stranski predmet; 2. skupina: zgodovina Italije in občna zgodovina kot glavni, slovenski jezik kot stranski predmet; 3. skupina: nemški jezik in književnost kot glavni, slovenski jezik kot stranski predmet. — II. Za kandidate po § 93. zakona o učiteljskih bivše jugoslovanske države: 1. skupina: slovenski jezik in književnost kot glavni, zgodovina Italije in predzgodovina Ljubljanske pokrajine ali nemški jezik in književnost kot stranski predmet; 2. skupina: zgodovina Italije in predzgodovina Ljubljanske pokrajine kot glavni, zemljepis ali slovenski jezik kot stranski predmet.

Člen 7. Predsedniki komisij se pooblašajo, da določijo po prošnji kandidatov dan za preizkušnjo tudi v drugem, nemga v pravih določenem času ter ne glede na tamkaj določene roke, vendar pa se mora izpit opraviti do vstetega 15. oktobra 1944-XXII.

Člen 8. Suplet ali začasni učitelj, ki bi se mogel javiti k usposobljenostnemu izpitu in bi se ne javil, ali bi izpita ne napravil do vstetega 15. oktobra 1944-XXII, se takoj odpusti.

Člen 9. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, nje nasprotujoče ali z njo združljive določbe, stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Inventar na roko vezanih izdelkov

Pokrajinski svet korporacij razglasa:

Ker odreja naredba, ki bo v kratkem objavljena, da so vezana na nakaznice tudi »konfekcionirani« oblačila za novorojenčke in na roko vezani izdelki (tkanine in konfekcija), pri katerih je vezena več kot polovica njih površine, se odreja inventariziranje zaloga takih izdelkov po stanju o polnoči dne 30. aprila 1943-XXI. — Kdor ne predloži točnih podatkov, zagreši kaznivno dejanje proti državi in ga zade-nejo težke kazenske sankcije. Ki jih predvidevajo zakonska določila.

1. Inventariziranju je podvrženo:

- a) blago, vezano na nakaznice, glede kate-rega je prodaja dovoljena;
- b) blokirano blago, ki se nahaja pri tvrd-kah;
- c) blago, vezano na nakaznice, ki pripada

»Prima linea« št. 27

Zadnja številka tednika Zveze bojevnih kmetijskih fasijev je izšla prav za praznik Vojske in je bila tako posvečena zlasti vojakom. Izšla je v povečani obliki in je zato tednik še bolj zanimiv in pester. Na prvi strani in na uvodnem mestu prinaša tednik odločne besede Duceja, ki jih je govoril 3. maja rimskemu ljudstvu. Nadalje prinaša časopis govor Tajnika Stranke Ekse. Scorse. Vsa druga pestrva vsebina prinaša vrsto kratkih člankov o najbolj zanimivih vprašanjih italijanskega vojaka. Vsega upoštevanja so vredni članki Luigiia Licitra o Italiji in Afriki, Francesca di Martino o največji žrtvi za domovino, Ernesta Capursa o argonavtih Kvarnera, Enza Cataldi-a o zimi na Hrvaškem, Luigia Vita Lombarda o starih in novih narodih v Evropi, Eura Orcanija o herojih morja, Karla Petrolia o doživljanju skvadristov bataljona »Nizza« v borbah proti upornikom itd. Zaključek lista je posvečen organizatornemu delu v Zvezi.

tvrdkam samim, ki se nahaja kakor koli pri tretjih osebah, ki nimajo dolžnosti, da ga prijavijo (lastni izdelki, ki so oddani v barvanje ali se nahajajo pri konfekcionistih zaradi izdelave konfekcije, blago, ki je iz kakršnega koli naslova zaplenjeno itd.).

2. Inventar mora obsegiati vse zgoraj označene dovrsene izdelke, tudi če so kakor koli namenjeni za izvoz.

3. Inventariziranju so zavezane vse industrijske in obrtniške tvrdke (producenti in konfekcionisti), grosisti, zastopniki, detailisti, krošnjari in uvozne tvrdke, tudi če nabavljajo blago izključno iz inozemstva izvozne tvrdke, tudi če prodajajo blago izključno le v inozemstvo.

4. Inventar se mora sestaviti na ločenih tiskovinah posebej za vsako poslovalnico, delavnico, skladišče, prodajalno itd. tudi če se nahajajo v isti občini.

5. Blago, ki je polnoči dne 30. aprila 1943-XXI na poti, mora biti vključeno v inventar tvrdk, katerim je namenjeno, v kolikor prispe še pred predložitvijo inventaria.

Glede vsega blaga, ki je polnoči dne 30. aprila 1943-XXI na poti, pa pride v posest namembnih tvrdk šele potem, ko je bil inventar že izročen Pokrajinskemu svetu korporacij, morajo te tvrdke predložiti Pokrajinskemu svetu korporacij dodatno prijavo v dveh izvodih do dne 10. junija 1943-XXI.

Namembne tvrdke naj navedejo v zgoraj označeni dodatni prijavi kot blago, ki se nahaja pri tretjih osebah, ki nimajo dolžnosti, da ga prijavijo, tudi blago, ki je o polnoči dne 30. aprila 1943 na poti, pa do 31. maja 1943 še ne pride v njihovo posest, glede katerega pa so prejeli od prevoznikov tvrdk sporočila v obliki računa, vročilnic ali v kakih drugi obliki, da je blago odposlano.

6. Inventarij morajo biti sestavljeni v dveh izvodih in sicer za vezene tkanine in konfekcionirane izdelke ter za pletenine za novorojene na obrazcih I. M. T. A. 1, 2, 3, 4 in 5 (stari obrazci), za oblačila za novorojene (izvzeti pletenine pod postavko I tabela IV) pa na obrazcu I. M. T. A. 6 (nov obrazec). Obrazce razdeli Združenje trgovcev za Ljubljansko pokrajino. Oba izvoda inventaria morata biti izročena Pokrajinskemu svetu korporacij v Ljubljani do 40. maja 1943-XXI.

Original bo obdržal Pokrajinski svet korporacij sam, dočim bo kopijo vrnil prijavitelju, opremljeno s lastnim pečatom in datumom vročitve. Dodatne prijave (za blago, ki se nahaja na poti) morajo biti vročene Pokrajinskemu svetu korporacij do 10. junija 1943-XXI in mora biti na njih označena številka inventaria po stanju z dne 20. aprila 1943, postavljena na inventar ob priliki svoječasne predložitve P. S. K. Prijavitelj mora hraniti pri sebi kopijo inventaria, ki mu je bila pravilno vidirana vrne-na od PSK, da je na razpolago inspektorjem Comcordita.

Gospodarstvo

Državni prispevek za proizvodnjo sintetične gume. Rimski Uradni list prinaša zakon, s katero je vlada odredila prispevek 425 milij. lir za proizvodnjalne naprave za sintetično gumo, ki jih je zgradila D. d. za industrijo sintetične gume. Ta prispevek bo plačalo korporacijsko ministertvo v petih letnih obrokih po 85 milij. lir.

Brezearinski uvoz celuloznega lesa. Za leto 1943 je določen kontingent za brezearinski uvoz v kraljevino celuloznega lesa na 4.1 milij. met. stotov.

Premija za oddajo riža in koruze je določena za Kampanjo 1942-1943 na 14 lir za stot riža in 1 lir za stot koruze.

Nemško-italijanski sporazum o prehranjevalni politiki. V dneih 3., 4. in 5. maja sta se sestala v Rimu italijanski in nemški kmetijski minister. Pri tem sta sodelovala tudi poslanika: italijanski v Berlinu in nemški v Rimu. Sestanek je obravnaval prehranjevalni položaj Italije in Nemčije. Zaključen pa je bil v navzočnosti Duceja, ki je z vidnim zadovoljstvom vzel na znanje popolni sporazum na prehranjeval-

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Ko boste ob prvi priliki potovali v kaki tuji deželi in boste srečali socialno nižjega človeka, ga vprašajte: »Prosim vas, ali bi mi hoteli pomagati? Povejte mi, kje je ta in ta kraj? Videli boste, s kakšno uslužnostjo vam bo odgovoril.

Benjamin Franklin je s to metodo spremeni-l enega svojih najhujših nasprotnikov v zve-stega prijatelja. Kot mladenič je imel dobro službo nastavljenca v Filadelfiji, a na njegovo nesrečo ga eden od najbogatejših in najvpliv-nejših ljudi pri trdki ni mogel videti. Nujno potrebno je torej bilo, da si Franklin na kak način pridobi njegovo naklonjenost. Da bi se mu kazal uslužnega? Nikakor ne, to bi lahko povzročilo sumničnja in tudi zaničevanje. Franklin je bil vse preveč zvit, da bi se tako obnašal. Zatekel se je rajši k drugačnemu na-činu in zato sklenil, da ga bo prosil za kako prijaznost, ki bi njegovemu sovražniku uga-jala, ki bi godila njegovemu ponosu in ki bi indirektno lahko izpričala Franklinovo občudo-vanje nasprotnikovih nadarjenosti. Franklin sam pripoveduje:

»Brž ko sem zvedel, da ima v svoji knjiž-nici knjigo velike vrednosti, sem mu pisal, proseč ga, če bi lahko knjigo pregledal in če mi jo za nekaj dni posodi. Takoj mi jo je poslal, jaz pa sem mu jo čez teden dni vrnil z drugim pismom, v katerem sem se mu zahva-ljeval za uslugo, ki mi jo je izkazal.

Ko sva se spet srečala v uradu, me je pri-jazno pozdravil in mi govoril z veliko naklo-njenostjo (česar dotlej pri njem nisem bil va-jen); in vedno se je od tedaj izkazal priprav-ljenega pomagati mi v sleherni zadregi, tako da je med nama vzklilo prijateljstvo, ki je trajalo do smrti.

Franklin je mrtev že več kot stoletdeset let, a njegova psihologija še vedno dela ču-deže.

Se tale primer si oglejmo: neki Amsel, ki je trgoval s plumbnim materialom, nikakor ni mogel skleniti kupčije z nekom, ki je imel zelo dobro vpeljeno trgovino. Vsakokrat, ko se je predstavil tej osebnosti, je slednja neotesano robotala: »Prav ničesar ne rabim. Niti minute ne morem izgubiti z vami. Pojdite!« Slednjič je Amsel uporabil nov način, ki mu je prišel za-željeni uspeh. Amselova tvrdka je hotela od-preti nov lokal v Queens Villageu, kraju, ki je bil njegovemu nasprotniku dobro znan. Am-sel se je napolnil k njemu ter ga prosil: »To pot nisem prišel, da bi vam kaj prodal. Prosil bi vas rad za neko uslugo. Bi mi lahko odme-rili kako minuto za razgovor z vami?«

»Hm,« je dejal oni drugi in preloži cigaro iz enega kota ust v drugega. »Kaj vas je ob-sedlo? Ven!«

»Naša tvrdka namerava odpreti v Queens Villageu lokal, to je v kraju, ki ga vi dobro poznate. Vprašat sem vas prišel, kaj neki vi mislite o tem? Ali nam svetujete ta korak?«

Njegov nasprotnik, ki je bil leta in leta vajen, da je poudarjal svojo važnost v razgo-voru s skromnimi trgovskimi potniki, se je na lepem znašel pred trgovskim potnikom, ki ga je ponižno vpraševal za njegovo mnenje o na-črtu za veliko tvrdko. Čisto nov primer je bil to!

»Sedite!« je spregovoril in mu pokazal stol. In uro dolgo se je z njim razgovarjal o tej in oni ugodnosti glede odprtja lokala v Queens Villageu. Odobril je izbrani prostor za novo trgovino in zahtel skoraj popoln program za nakupovanje zemljišča, dobavo potrebne ma-teriala itd. Zelo počaščenega se je čutil, da je lahko dajal nasvete tako veliki tvrdki. Končno je pričel govoriti o zasebnih poslih in Amselu omenjal celo svoje družinske stiske in nadloge.

»Ko sem odhajal,« pravi Amsel, »sem imel v žepu izdatno naročilo za dobavo blaga, hkrati pa sem položil temelje bodočemu trdnemu po-slovanju. Zdj pogosto igrati s to osebnostjo kakšno partijo gafa, z osebnostjo, ki me je tako dolgo gledala po pasje; spremembo pri-pisujem dejstvu, da sem ga prosil za uslugo.«

nem polju in je še enkrat podčrtal osnovni po-nem živahne kmetijske politike, ki zagotavlja z ohranitvijo naravnega in fizičnega zdravja kmetijskih množic tudi bodočnost vsemu narodu. Nemški kmetijski minister je obiskal po sestanku nekaj kmetijskih naprav v bližini Rima.

Hrvatska poštna hranilnica. Promet Hrvat-ske Pošne hranilnice je od 1941 na 1942 na-rastel od 208,7 na 317 milijard kun. Hranilne vloge so narasle od 2,54 na 101,36 milij. kun, število vlagateljev pa na 16.080. Število čkov-nih računov je znašalo konec lanskega leta 9.193, katerih naložbe so znašale 2.711.245 milij. kun. Uslužbenecv je bilo 413 v centrali v Za-grebu ter v podružnici v Sarajevu. Čisti dobi-ček je znašal za lansko leto 65,4 milij. kun, od česar je pripadlo državi 42,1 milij. kun. Poštna hranilnica je mnogo sodelovala tudi pri vpisu državnih blagajniških zapisikov.

Racioniranje prodaje trakov za pisalne stro-je na Hrvaškem. V smislu najnovejših pred-pisov se na Hrvaškem smejo trakovi za pisal-ne stroje prodajati samo po izročitvi vretena, kjer se mora nahajati izkoriščevalni trak.

21

To veliko društvo je ustanovil car Nikolaj I. v spomin svoje ma-tere, carice Marije, ki je bila izvrstna organizatorica skrbstva za vzgojo mladine in za socialno pomoč. Od tedaj naprej je predsedovala temu društvu, ki je bilo razširjeno po vsej Rusiji, vedno le carica. Pod upravo tega društva so spadali vsi zavodi, ki so se bavili z vzgojo mladine bodisi plemiške, meščanske in podeželske ter za vse vrste ženske poklice. Društvo je ustanovljalo sirotišnice, prenočišča in zatočišča za revne sloje, potem šole za slepce in za gluhohe. Vse, kar je spa-dalo v to področje, je nadzirala uprava tega društva, je imelo posebno postavko v državni upravi. Vse, kar se je storilo v tem pogledu, je bilo pod nadzorstvom carice same. Pod Aleksandrom III. je predse-dovala društvu carica Marija Fjodorovna. Zdaj se je brigala za to društvo carica-vdova. Tako je bila mlada carica tudi na tem področju potisnjena v stran, in ni imela prilike, da bi se bila seznanila s po-letnimi ljudstva in z državnimi posli. Iz vseh teh prilik lahko skle-pamo, kako otežkočeno je bilo stališče carice. Ko se je pozneje pričela bolj zanimati za državni ustroj, je delala velike napake, ker je bila

premalom poučena o notranjem položaju Rusije, o običajih njenega ljudstva, saj je komaj poznala važne politične osebnosti, ki so bile na krmilu. Sama se je zavedala svoje nemoči, še posebno z ozirom na svojo taščo, ki je bila izkušena in zelo inteligentna. Carica Marija je bila posebej bleda ženska, s svojim očarljivim smehljajem si je kar mimogrede pridobivala srca. Za vsakogar je imela prijazno besedo, v vsakem položaju se je znašla na pravem mestu. Sicer pa njeno delo-vanje ni bilo težko, saj je bila stvar že vpeljana, in carica je pred-sedovala večinoma le kot častna predsednica.

Carica Aleksandra bi bila uvedla v ves ta ustroj bolj resnega duha, več resnosti in poglobitve, veliko bi se bila tudi sama naučila in veliko bi bila lahko koristila splošni blaginji. Toda ta lepa prilika ji je bila odvzeta.

Treba je bilo tedaj ustvariti za mlado carico posebno torišče, kjer bi delovala tudi ona. In tako so se zedinili voditelji »Zavodov Marije«, kakor so na kratko imenovali društvo za socialno skrb, da bodo usta-novili posebno centrale, ki bodo skrbele, da bodo dobile revne žene delo na dom. Napravili so poskus, ki se je obnesel. Ustanovili so torej »delovne hiše« po vsem carstvu. S posebno naredbo je vlada ukazala, da naj se povsod ustanovijo in organizirajo zavodi za »domače delot. Država je organizacije bogato podpirala, predsednica novo ustanovljenih zdruag pa je bila mlada carica Aleksandra Fjodorovna. Uspeh te državne ustanove pa ni bil tak, kakor so ga pričakovali. Zamisel je bila preveč nova, določbe »ukaza« niso bile dovolj jasne. In tako je ljudstvo domnevalo, da gre tu za kakšno zastojkarsko delo, za tlakot. Ljudstvo je stvar razumelo tako, kakor da hočejo uvesti nekakšno po-boljševalnico. Vtis te akcije je bil porazen, posebno še zaradi tega, ker je bilo v zvezi z imenom nove carice. Kajti nekaj podobnega je bila

carica ukrenila kot zahvalo, da je prišla na prestol, in sicer za angle-ško »workhouse«, delavske hiše. V času, ko to pišemo — po več kot štiridesetih letih — je težko govoriti o ogorčenosti in nesporazumu v tedanji ruski družbi. Saj niti potem, ko so vsi to zadevo do dobra po-jasnili in obrazložili, da ne gre za kaznišniško delo, se zanimanje ni povečalo, se mržnja do carice ni poglobila, dasi carica o vseh teh pojavih ni bila poučena. Ona je pokorno sprejela predsedstvo te nove usta-nove in se ji niti ni sanjalo, da je podjetju s svojim imenom le škodovala.

Prva skrb predsednice pa je, preskrbeti potrebna sredstva za usta-novo, ki ji je poverjena. Carica pa je hotela po angleškem načinu orga-nizirati veliko prodajo v dobrodelne namene nabranih predmetov in z izkupičkom podpreti podjetje. Toda v Rusiji tega načina dobro-delnosti še niso poznali in so zamerili carici, češ da se bavi s kupitjo. Rekli so: »Carica naj da iz svojega in naj ne zahteva denarja od dru-gih!« Ogorčenje je še naraslo, ko so to nesrečno prodajo priredili v po-sebnih dvoranah Zimske palače. Po tem predložitvi gospe se zgrajale nad to nezasišano onečastitvijo carske palače. Ako bi bila carica bolj poznala rusko družbo, bi se bila vedela ravnanj in bi ne delala napak. Toda ona ni poznala običajev in strogih predpisov ruske družbe. Tista peščica oseb, ki bi ji bila lahko pojasnila oziroma odsvetovala njeno namero, ni imela poguma, da bi bila nasprotovala carici v tej njeni prvi prireditvi. Učinek te njene prireditve je carico zelo potrl, zdelo se ji je, da ji vsi nasprotujejo. To ji je vzelo ves pogum, da bi se še trudila, da bi popravila, kar je zagrešila. Zdaj se je le še bolj ote-govala družbi. Preveč je bila plaha, da bi se borila, pa tudi njen po-noš je bil prizadet. Zalostni vtisi prvih dni, ko je prišla v Rusijo, so jo zbegali in zmedli.

Probleme novice

Koledar

Sreda, 12. velikega travna: Varsivo sv. Jožefa; Pankracij, mučenec.

Cetrtek, 13. velikega travna: Servacij, škof; Robert Belarmin, škof in cerkveni učenik; Glicerij, mučenec.

Lunina sprememba: 12. velikega travna: prvi krajec ob 10.32. Herschel napoveduje vetrovno in jasno vreme.

Zgodovinski paberki

12. velikega travna:

1. 1881. so Francozi s pogodbo v Bardu proglasili protektorat nad Tunisom. Tunizija, v kateri je vladal bej, po imenu sultanov vazal, je bila v drugi polovici 19. stoletja ena izmed najbolj evoloških in rodovitnih pokrajin Sev. Afrike. To pa ne samo zaradi ugodnih pogojev geografske lege, podnebja in tal, marveč tudi zaradi vztrajnega dela italijanskih naselencev. Ti so prišli večinoma iz Sicilije in so se v več desetletjih naselili v tej, Italiji tako bližnji deželi, ki je videti skoraj kot podaljšek Sicilije, od katere jo loči le ozka morska ožina in s katero ima mnogo podobnosti glede podnebja ter oblike in sestave tal. Zato je popolnoma naravno, da so bila obrnjenja proti Tuniziji težnje italijanske sredozemske ekspanzije. — Ze leta 1864. je nameravala Italija zasesti Tunis, k temu jo je vzpodbujal celo francoski cesar Napoleon III., toda šele štiri leta nato je sklenila s bejem pogodbo, ki je priznala prednost italijanskih interesov. Po Tuniziji pa je težila tudi Francija, ki je imela že od leta 1890. v posesi Alžir, po letu 1871. pa je želela dobiti odškodnino za ponižanje in za izgubo v frankfurtski pogodbi. Francoske težnje je podpirala Nemčija, ki je hotela odvrniti Francoze od Rena in jih zaposliti drugod.

1. 1093. je cesar Henrik IV. podelil Kranjsko v upravo oglejskemu patrijarhu. V ostrem boju med papežstvom in cesarstvom, ki ga v drugi polovici 11. stoletja imenujemo boj za investituro, je skušal pridobiti cesar z raznimi darili čim več svetnih in cerkvenih velikašev na svojo stran. — Tako je oglejskemu patrijarhu Sigwardu že leta 1073. podelil kar tri meje grofije, Furlanijo, Kranjsko in Istro. Tudi po smrti patrijarha Sigwarda je nemški kralj skrbno čuval, da so zasedli oglejsko stolico le pristaši njegove smeri. Patrijarhi obdržali v svoji upravi še nadalje Furlanijo, medtem ko je Istro in prejkone tudi Kranjsko po letu 1077. dobil Eptensteinec Henrik, brat koroškega vojvode Lintolda. Ko je Lintold umrl, je postal koroški vojvoda Henrik, Kranjsko pa je zopet dobila oglejska cerkev, ki jo je tedaj upravljal patrijarh Ulrik, tudi iz rodbine cesarjev Eptensteincev.

Novi grobovi

† V Ljubljani, Tržaška cesta 133, je v častiljivi starosti 87 let mirno v Gospodu zaspal gosp. Ivan Zavašnik. Pogreb bo v sredo, 12. maja ob 5 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Viču.

† V Novem mestu je umrla gospa Marta Golež roj. Kuljač, posestnica in vdova po trgovcu. Pokopali so jo v tork ob 5 popoldne na novemškem pokopališču.

† V Sv. Juriju ob juž. žel., Kameno 17, je 9. aprila umrl gospod Jožef Vouk, 77-letni posestnik, večkratni občinski odbornik. Sv. maše za pokojnega se bodo darovale v Rakovniku pri Mariji Pomočnici dne 12. in 15. maja jutraj.

Naj rajnim sveti večna luč! Vsem, ki žalujejo za njimi, naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Zaprte duhovne vaje za dekleta bodo v Lichtenburgu od 14. do 18. maja. Prijavite se takoj na »Predstojništvo Lichtenburgovega zvdora, Anbrožev trg 8, kjer dobite vsa ostala pojasnila.

BLISK! BLISK!

je prekrasen pustolovski roman iz življenja živali v divji zasneženi severni Kanadi. — Knjigo dobite za nizko ceno po vseh knjigarnah in trafikah.

— Nevarnost slane še ni minila. V ponedeljek popoldne je zavladalo lepo in sončno vreme. Proti večeru, ko je bilo le nekoliko oblačno, so se nekateri bali, da bo naslednji dan jutraj nastopila slana. Zato se nekateri začeli po njivah in vrtovih pokrivati že zunaj rastoče paradižnike. V tork jutraj je bilo razmeroma hladno. V mestu, kjer je zatišje, je znašala najnižja jutranja temperatura +3 stopinje Celzija, zunaj na prostem pa je bilo celo samo +1 stopinja Celzija. Po nekaterih krajih je bila slana, tako nam poročajo, da je slana nastopila po predelih Viča, ko se drugod ljudje niso mogli pritoževati nad slano. Na Barju je bila velika megla. V ponedeljek je znašala najvišja dnevna temperatura +16,6 eto-

pinj Celzija. Barometer se je visoko dvignil ter je večeraj presegel normalo, ko je dosegel 765,9 milimetra. V sredo nastopi doba treh ledenih mož ledenikov ali trijevev, kakor ljudje nazivajo tri svetnike Pankracija, Servacija in Bonifacija. V ponedeljek jutraj se naraščajoče vode so do torka jutraj močno upadle.

— Rdeči križ poroča. Med uradnimi urami od 8—12 naj se zgleda v pisarni I. R. K. Via Arriella Rea 2-II: Koder Rozalija ter svoji naslednjih: Bijelič Jelene, Gruma Stanislava in Zundra Franca, dalje Soklič Ivana, Čok Ivanka, Peterle Ana, Peršin Marija, Arko Andrej in Molik ter osebe, ki so poslane pakete naslednjim: Zupančič Polde, Zalar Matija, Staruša Ivan, Čop Franjo Ferda.

— Čebulno seme mora sedaj v zemljo! Letos ob pričetku pomladi, ko je bil čas za saditev čebule, je bil v Ljubljani pri raznih trgovcih čebulek zelo drag, tudi po 18 lir kg, tako da si je marsikateri sadilec že premišljal, ali se mu splača saditi čebulo, ki jo bo ob sezoni dovolj na trgu bodisi domače, bodisi uvožene. Malim pridelovalcem svetujemo, naj že mislijo na prihodnje leto in si čebulek sami oskrbe. Čebulno seme je treba sedaj posejati in sicer na nepo-

gnojeno zemljišče in precej na prosto. Dozoreli čebulek poberejo meseca septembra iz zemlje ter ga očisteno shranijo na suhem in ne premrzlem prostoru, da nam ne zmrzne. Prihodnje leto bomo imeli poceni domačo čebulek. — Mislamo tudi sedaj že na seme in vsadimo že sedaj, dokler je čas, nekaj zdravih dobro kalcijev čebul v zemljo, da bodo šle v seme. Prihodnje leto bomo imeli tako tudi doma pridelano čebulno seme.

— Prekle za filozof se se penele. — Lani ob tem času, ko je bilo treba saditi filozof, je zelo manjkalo prekle za visoki filozof. Dovoza skoraj ni bilo, mali ljubljanski pridelovalci pa so hoteli zasadiati mnogo več filozofa, računajoč na okusni stroški filozof, ki daje skoro dva meseca tako teko hrano. Zaradi pomanjkanja prekle so ljudje morali zasadiati tem več nizkega filozofa. Izgledalo je, da bo tudi letos prekle manjkalo. Vendar so se nekateri trgovci založili s preklami, ki pa so bile sprva prav drage in to celo po 3 lire kos. Zaradi dragih prekle se je marsikdo tudi letos odločil za nizki filozof. Cene prekle pa so začele naglo padati in sedaj jih okoliški kmetje ponujajo po 1,50 lire kos. To seveda niso visoke in ravne smrekove prekle, temveč običajne iz trdega lesa, kakor grobove in podobne. Te se ohranijo še dalj časa kot smrekove in so za visoki filozof prav uporabne. Sadilci pridno segajo po njih. V splošnem pa je sedaj glavni čas za saditev filozofa in so torej prekle prav dobrodošle.

— Risarico in pisateljico otroške slikanice »Sestrici dvojčici, gospodinja P. N., vljudno prosimo, naj se zgleda čimprej na uredništvo »Slovenca«. Gre za objavo slikanice. — Uredništvo.

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Oseba vest. Z odlokom načelnika vlade sta za prihodnje petletje potrjena kot predsednik in podpredsednik Cassa di Risparmio, odvnetnik Valentin Pascoli in baron Peter Locatelli.

Odlikovanje. Pokrajinski tajnik naše dežele g. narodni svetnik Alojzij Molino je bil po odredbi načelnika vlade imenovan v novo vrhovno vodstvo fašistične stranke.

25-letniče mašništva je v nedeljo, 2. maja slovesno praznoval g. Henrik Nardin, župnik na Piazzutti. Farani so lepo okrasili cerkev in župnišče.

Maj je vreme zmajilo. Kakor pri vas, so se tudi pri nas letos obnesli ev. mučeniki. Od njih praznika 10. maja do 20. aprila smo imeli večnoma lepe, sončne dneve. Bilo je tako malo moč, da so mnogi kraji že tožili o suši. Nekaj dni pred velikonočnimi prazniki nas je potem osrečilo in osvežilo dobrodošli dež. Praznike smo pa imeli zopet vedre in lepe. Od praznikov sem, zlasti pa še v prvem tednu majnika, imamo pa zelo pogoste padavine in smo se dežja že naveličali. Sedaj je že enodušno hrepenenje: zemlja je premočena, Bog nam daj zopet suhih, sončnih dni!

Smrten pade. 67-letni Ivan Teržon iz Boccavize v naši okolici je že dlje časa bolehal. Zlasti je trpel radi nespavanja. Pred nekaj dnevi zopet ni mogel zaspati. Vstal je in se naslonil na okno v prvem nadstropju. Ali je nepričakovano zakimal ali ga je obšla elabost, tega domači ne vedo, vedo samo, da je zgrbil ravnotežje in padel približno 5 metrov globoko na dvorišče. Priletel je tako nesrečno z glavo na tla, da si je zlomil tilnik in kmalu izdihnil.

Z Gorenjskega

Prvi Gorenjci v državni delovni službi. »Volkischer Beobachter« piše 9. maja: Zopet so prišli mladi možje z Gorenjskega v taborišča RAD-a. Taborišča so v različnih pokrajinah dve v pokrajini Oberdonau, v pokrajinskih kar najlepši okolici sta obe taborišči in sicer prvo v ljubkem delu doline Aine in drugo ne daleč od jezera Traunsee. V obeh taboriščih je nastanjenih približno polovica Gorenjcev, polovica pa članov iz pokrajine Oberdonau. Taki pari so sedaj skupaj v isti sobi, skupaj delajo v istem vodu in v isti četi. Prav tako izkoriščajo svoj prosti čas največ skupaj. Ta tesna povezanost posameznih parov je seveda rodila tudi uspehe. Za mlade fante pa je tudi sicer izvrstno poskrbljeno. Povprečno so se vsi zredili za 4 do 5 kg. Vsako taborišče ima zdravniško nadzorstvo, kjer opravljajo tudi različna cepljenja in članse rentgensko pregledujejo. Veliko Gorenjcev je imelo že obiske sorodnikov. Ti so vsi uredili taborišče zelo pohvalili in so zadovoljni odpotovali nazaj domov.

Nov predstojnik in vodja carinske obmejne straže za Gorenjsko. Pred finančnim predsednikom dr. Röllingom je bila v Gradcu opravljena predaja poslov carinske obmejne straže za Gorenjsko. Dosedanji vodja Rathke je bil poklican k vojakom in je njegove posle prevzel carinski svetnik dr. Raps.

Novi tramvajski vozovi v Celovcu. Te dni so bile opravljene v Celovcu prve poskusne vožnje, ki so jih imeli trije novi motorni vozovi celovške električne železnice. Novi vozovi so precej večji od starih. Vsak lahko za silo sprejme do 120 oseb. Izdelala jih je tovarna vagonov na Smeringu.

Šahovski tečaj za ranjence. Koroški šahovski mojster Kotek je v zasliani vojni bolnišnici v Be-

S Spodnjega Štajerskega

Dveletnica štajerske domovinske zveze. Mariborski časopis prinaša v zadnji nedeljski številki daljši članek, ki obravnava dveletno delo štajerske domovinske zveze ob dveletnici ustanovitve. Članek prinaša med drugim tudi podatke cele strani službenega lista z dne 10. maja 1941. št. 10. V tej številki je na prvi strani izšla naredba gaulerterja dr. Oberreitherja, ki določa, da se začasno na območju Spodnje Štajerske nacionalno socialistična stranka ne bo razvila, da pa se ustanovlja štajerska domovinska zveza, ki naj združi vse Spodnještajerce, ki se brez pridržka izrečejo za Führerja in rajh. Dalje je bil v tej odredbi imenovan za vodjo štajerske domovinske zveze Franc Steindl.

Nov vodja krajevne skupine v Ptuj. V Ptuj je 6. maja prevzel vodstvo krajevne skupine v Ptuj za levi dravski breg član stranke Mausehitz. Odhajajočemu dosedanjemu vodji Rudolfu Artinagu, ki se je dobrovoljno javil v vojsko, je bila izrečena vsa zahvala in priznanje za dosedanje delo.

Pofašitve družine s številnimi otroki. Družina Čakš iz celjske okolice je te dni dobila iz pisarne Adolfa Hitlerja listino, ki pravi, da je vodja nemškega rajha prevzel za 12. otroka te kmečke družine botstvo. Mala je bila krščena na ime Inge Marija. Otrok je tudi dobil darilo. Družina ima sedaj deset fantkov in dve deklici.

Iz združnega registra. V združnem registru so bile po zakonu o razpustu združen in društven izbrisane naslednje zadruge: Rudarska zadruga v Prevaljah, Sreska gospodarska poslovalnica v Mežici, Zadruga državnih službenika za nabavku kredita v Prevaljah, Nabavilaška zadruga državnih službenika v Prevaljah, »Tezeus«, veletrgovina z drožami.

Lepe slike iz pomladi na Spodnjem Štajerskem, zlasti pa iz vinogradov, prinaša zadnje čase »Marburger Zeitung«. Med drugimi avtorji objavljata lepe motive neki Pfeifer in M. Pfeifer jun.

Zbolela je na steklini. 10-letno Marijo Vodeb iz St. Jurija ob j. ž. so te dni pripeljali v celjsko bolnišnico, ker je začela kazati znake stekline. Revico je v februarju ugriznil pes, bolezen pa je izbruhnila šele zdaj. Za malo seveda ni nobene rešitve.

Prometne nesreče. 15-letnega šolarja Antona Zmizavca iz Slov. Bistrice je podrl na cesti avtomobil. Fant si je pri padcu zlomil levo. — Minuli petek jutraj je na državni cesti v Mariboru začel nameščeneč Ljudske banke Franc Golež, ki se je vozil s kolesom, med voz in ato. Avto ga je seveda zagrabil in podrl, tako da je hudo potolčen po glavi. Ima tudi zlomljeno desnico.

Poroke. V Celju so se poročili: Jožef in Marija Ferlič, oba iz Celja, Johann Schramböck iz Dreistetten in Waltraude Thobick iz Celja. Martin Vodnik iz Celja in Katarina Hajdnik iz Skofje vasi, Ivan Znidar iz Vojnika in Marija Velensek iz Ostržnjega pri Celju. V Salcu so se poročili: vodja mladinske skupine Sepp Leopold in Frieda Kosole, na Teharih sta se poročila Alojzij Čepe in Marija Jeler, oba iz Bukovčaka, dalje Alojzij Romih in Marija Jurkošek, roj. Zupane, oba iz Kanjuc. V Selnici ob Dravi so se poročili: Robert Wisjak in Jožefa Zmogavec, oba iz Selince ob Dravi, Franc Ošančič in Roza Tacer, oba iz Zagrada.

Dekan Alojzij Wester — 70 letnik

Pretekli četrtek, 6. maja, je slavil v krogu svojih prijateljev 70-letnico svojega življenja cerkniški dekan in župnik v Grahovem g. Alojzij Wester. Jubilant je bil rojen 6. maja 1875 na Bledu iz znane in ugledne družine. Mašnik je postal 1. 1899, nato služboval kot kaplan eno leto v Selcih, tri leta v Zagorju. Šest let pa v Slavini. Od 1. 1910 je župnik

v Grahovem. L. 1933 je postal tudi cerkniški dekan. V Grahovem je dobil gospodarsko precej razbito župnijo, pa jo je v času svojega župnikovanja vrnoro preuredil. Sezidal je novo župnišče, popravil cerkev, dal postaviti lep marmornat tabernakelj. Za svoje zasluge je bil l. 1921 imenovan za duhovnega svetnika. V župniji in na splošno v dekaniji je kakor oče priljubljen in spoštovan. Ob njegovi sedemdesetletnici mu želimo še mnogo srečnih let sredi svojih župljanov!

Iz Hrvaške

Visoko hrvaško odlikovanje za šefa nemške državne policije. Poročilo smo že, da je nemški državni vodja SS in šef nemške državne policije Heinrich Himmler po inspekcijskem potovanju po Koroški, Gorenjski in Spodnji Štajerski obiskal tudi Zagreb, kjer ga je sprejel Poglavin v slovesni avdiciji. Pri tej priliki mu je Poglavin izročil najvišje hrvaško odlikovanje veleveda Krone kralja Zvonimira s hrastovimi vejicami s pravico do naslova viteza. Pri sprejemu Himmlerja pri Poglavinu so bili ob hrvaške strani navzoči: zunanji minister dr. Mile Budak, notranji minister dr. Arlučević, državni minister dr. Lorković, državni tajnik in vojni ministar vitez Vilko Begič, poveljnik Poglavinove telesne garde polkovnik Ante Moškov in namestnik poveljnika ustaške milice polkovnik Oto Čuš. — Od nemške strani pa so bili: nemški poslanik v Zagrebu von Kasche, nemški polnomočni general v NDH Glaise von Hrostenau, poveljnik SS-divizije »Princ Evgen« general Phleps ter voditelj in poveljnik štandart Requard, Rhode in Helm.

Novi profesorji in docenti na hrvaškem vseučilišču. Z naredbo prosvetnega ministra NDH so imenovani sledeči profesorji in docenti hrvaškega vseučilišča v Zagrebu: dr. Fr. Mihajlovič, priv. doc. medic. fak. za izrednega profesorja iste fakultete za interno medicino za predmet analize bolezni; dr. Josip Glaser, šef oddelka za živčne in duševne bolezni v bolnišnici usmiljenih sester za privatnega docenta in tit. izrednega profesorja med. fak. za nevrologijo in psihiatrijo; dr. Vatroslav Florschütz, šef kirurškega oddelka v bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu za priv. doc. in tit. izrednega profesorja za predmete nevrologije in psihiatrijo; dr. Šime Čajković, priv. docent za tit. izrednega profesorja za dermatovenerologijo; dr. Silvine Novak, primarij in šef internega oddelka v bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu za priv. doc. za interno medicino; dr. Josip Benčević, primarij in šef kirurškega oddelka v bolnišnici pri Sv. Duhu v Zagrebu za priv. doc. in tit. izrednega prof. za kirurgijo; dr. Juraj Kallay, šef stomatološkega oddelka v bolnišnici na Rebru, za vseučiliškega docenta za stomatologijo; dr. Krunoslav Tomić-Karović, vseuč. asistent za vseuč. doc. za bakteriologijo in dr. Stjepan Canadajija, nižji domobranski prof. II. razreda v vojni bolnišnici v Zagrebu za vseuč. docenta na modroslovni fakulteti za zoologijo.

Postavitev novega železniškega mostu v NDH. Te dni so izročili v NDH v promet obnovljeni železniški most Lukač pod Bradino.

Iz Srbije

Ladijski promet med Beogradom in Pančevom. Komisarčni vodja bivše jugoslovanske rečne plovlje je s svojo najnovejšo odredbo s tretjim majem vpostavljen redni ladijski promet med Beogradom in Pančevom.

Zidanje visokih novostavb prepovedano. Srbska vlada je izdala zakonsko uredbu, s katero je sploh prepovedala zidanje vseh novih visokih stavb. Izjeme so dovoljene samo za poslopja, ki jih bo gradila ali sama država, ali pa posamezne občine. Popravila visokih stavb so pa po tej uredbi dovoljena samo enkrat letno in to do zneska 15.000 dinarjev v posele, v Beogradu samem pa do zneska 25.000 dinarjev. Istočasno je postrojena tudi odredba o podeljevanju stavbnih dovoljenj za manjša poslopja, razen za manjša popravila do pet tisoč dinarjev v provinci in do deset tisoč v Beogradu.

Prepovedano samovoljno zviševanje najemnin. Urad za določanje cen in mezd je izdal odredbo, po kateri je najstrožje prepovedano samovoljno zviševanje najemnin za stanovanjske in trgovske prostore. Višino najemnin v novih stavbah sme prav tako določiti samo omenjeni urad.

Drobna ljubljanska kronika

V počastitev spomina pokojne Filomena Bajec, nadzornikove vdove, je daroval profesorji zbor liceja 400 lir in klub Tonček 150 lir. Prisrčna hvala. — Škofljica dobrodelna pisarna.

Za onemogočen in stare ljubljanske v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podaril g. Tone Miklič 100 lir namesto cvetja na krsto ge. Emilije Weber, soproge univ. profesorja. Mestno županstvo izreka dobrotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiralnih.

Danes je zadnji dan Vavpotičeve retrospektivne razstave. Vabimo vse, ki jih zanimajo slovenske kulturne prireditve in ki si časovno urejenega pregleda Vavpotičeve umetnosti še niso ogledali, danes na obisk razstave. Portreti, krajine, kompozicije, evre, tišina in druga tihotajna, grafika nudijo, detudi v omejenem številu 130 eksponatov — saj moremo računati, da je rešenina zapuščina gotovo več kot desetkrat večja — zadosten pregled začetka, razvoja in viška Vavpotičevega vsestranskega umetniškega ustvarjanja. — Donos prireditve je namenjen starostni preskrbi umetniške vdove. — Vodstvo danes ob petih.

Na VIII. produkcijski kole Glasbene Matice bodo nastopili gojenici klavirskega in violinskega oddelka, gojenici oddelka za solopetje in deklamacijo. Skupno bo nastopilo nad 30 gojencev od 1. šolskega leta do srednje šole Glasbene Matice. Podroben spored za to produkcijo je na razpolago v knjižarni Glasbene Matice. IX. produkcija bo v nedeljo, 16. t. m., ob 19.45 v veliki filharmonični dvorani. X. pa v sredo, 18. t. m. Na produkcijo vabimo.

Za otroke iz Spodnje in Zgornje Šiske ter Dravljak bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper kožo v sredo, 12. maja, popoldne. Starši iz Spodnje Šiske naj prine-

sejo otroke ob 16 k cepljenju v ljudsko šolo v Spodnji Šiski, starši iz Zgornje Šiske naj prinesejo otroke k cepljenju ob 17 v ljudsko šolo v Zgornji Šiski, a starši iz Dravljak in okolice naj prinesejo otroke k cepljenju ob 17.30 v gasilski dom v Dravljah. K cepljenju morajo starši prineseti vse otroke, rojene leta 1942 in tudi vse letos rojene, saj manj tri mesece stare otroke, prav tako pa tudi vse one otroke, pri katerih cepljenje dosti ni bilo uspešno. Starši morajo otroke prinešati ne glede na to, če dobe vabilo k cepljenju ali ne. Seveda morajo k cepljenju prinesiti okopane otroke v snažni obleki. Vse starše opominjamo, da je cepljenje strogo obvezno ter dolo po uspešnem cepljenju pisemno potrdilo, ki ga je treba dobro shraniti, ker za bodo morali predložiti pri vpisu otroka v šolo. K pregledu je treba otroka prinešati v iste prostore in ob isti uri drugo sredo, 19. maja. Vse drugo je razvidno z razglasov na mestnih oglasnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih vidnih prostorih.

Za otroke s šmartinske ceste in svetokriške ter bežigradske okolice in iz Most bo javno brezplačno obvezno cepljenje zoper kožo v četrtek, 13. maja, popoldne. Starši iz svetokriškega okraja in sploh iz okolice šmartinske ceste naj prinesejo otroke ob 16 k cepljenju v ljudsko šolo na šmartinski cesti. Starši iz bežigradskega okraja naj prinesejo otroke k cepljenju ob 17 v ljudsko šolo za Bežigradom, a starši iz Most in okolice naj prinesejo otroke k cepljenju ob 17 v meščansko šolo v Mostah. K pregledu je treba prinešati otroke drugi četrtek, 20. maja ob isti uri na isti prostor, kjer so bili cepljeni. Pri pregledu dolo starši potrdilo o uspešnem cepljenju otrok ter je treba to potrdilo dobro shraniti, ker za bodo morali predložiti pri vpisu otroka v šolo. Če bi tedaj ne imeli potrdila o uspešnem cepljenju zoper kožo, bi bili tudi še tedaj kaznovani.

Vse drugo o cepljenju zoper kožo je razvidno z razglasov na vseh mestnih oglasnih deskah, na cerkvenih vratih in drugih prostorih.

Risarico in pisateljico otroške slikanice »Sestrici dvojčici, gospodinja P. N., vljudno prosimo, naj se zgleda čimprej v uredništvo »Slovenca«. Gre za objavo slikanice. — Uredništvo »Slovenca«.

Dišalnice 3. in 4. razreda gimnazije ter 4. razreda meščanske šole pripravile se za posebne instrukcije v predmetih za malo manj. Ločeni oddelki po solah in razredih. Učni honorar nizok. Poučevalo profesorji, strokovnjaki. Pouk pričenja ta teden. Informacije in prijave dnevno od 9—12, popoldne od 4—6. Specialne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole. Mussolinijev (kongresni) trg 2-III. Središče mesta.

Nad 2000 paradizničnih sadik. Mestna vrtinarija je v ponedeljek, ko je bilo po časopisih objavljeno zadevno obvestilo štajerskega in vrtinarskega društva, razdeljevala članom tega prekoristnega društva paradiznične, ki so bili v vrtinariji vzgojevali že desetletja. So to paradiznični Heynemann, vrsta, ki posebno dobro uspeva v naših krajih. Vrtinarija, je razdelila nad 2000 sadik. Zanimaj, ki so v tork dopoldne prihajali po sadiki, ko morali odhajati prazni rok, ker so bile že vse prejšnje dan razdeljene. Mestna vrtinarija je dalje razdelila interesentom tudi mnogo sadik paprike, Poskusi z zeleno papriko so se lani splošno dobro obnesli.

Instrukcije — Novi (Turjaški) trg 5. — Priprava za nize in višje tečajne izpite na srednjih in meščanskih solah. Ločena priprava za dijake 3. in 4. razredov v srednjih in meščanskih sol se začne 17. maja. Honorar za vsi pripravilo zelo nizok. Vpisovanje dnevno od 9—12 in od 14—16: Novi (Turjaški) trg 5-III. Instrukcije.

Danes, v sredo, se bo pričela predprijava vstopnic v knjižarni Glasbene Matice za XIV. simfonistični koncert letošnje sezone, ki bo v ponedeljek, 17. t. m., ob pol 7 zve-

Gledališče

Opera: Sreda, 12. maja, ob 18: »Madame Butterfly«.

Cetrtek, 13. maja, ob 18: »Prodana nevesta«. Izven. Cene od 23 lir navzdol.

Petek, 14. maja, ob 18: »Evgenij Onjegin«. Izven. Cene od 23 lir navzdol.

Drama: Sreda, 12. maja, ob 17: »V času obiskanja«.

Cetrtek, 13. maja, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Petek, 14. maja, ob 15: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Naznanila

RADIO. Sreda, 12. maja: 7.30 Pisana glasba — 8.30 Napoved časa, poročila v italijanskem — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenskem — 12.45 Laska glasba — 13.30 Slovenska pesni, poročila v italijanskem — 13.40 Poročila v slovenskem — 17.15 Napoved časa, poročila v italijanskem — 17.15 Koncert Kmetijskega tria — 17.35 Koncert sopranistke Marije Vemole — 19.30 Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. Stanko Lehen — 19.30 Poročila v slovenskem — 19.45 Politični komentar v slovenskem — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanskem — 20.30 Radio za družino — 21.05 Orkester vodi dirigent Riza — 21.45 Koncert violoniste Leona Pfeiferja, pri klavirju »Bojan Adamič« — 22.15 Laska glasbo vodi dirigent Gallino — 22.45 Poročila v italijanskem.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarnarji: dr. Piccoli, Blavoslavova cesta 62, in mr. Hofevar, Celovška cesta 62, in mr. Gatus, Moste, Zaloška cesta 47.

S. S. VAN DINE:

66

Umorjeni Kanarček

»A čemu hočeš pritegniti tudi Spotswooda?«
»Niti sam ne vem tega... Vem samo to, da je eden iz moje četvorke. Sicer pa ga bom po potrebovali, da dopolnim število igralcev.«
»Dobro, samo da ne boš pozneje zahteval, da ga moram zapreti kot zločinca. Čeprav se ti to zdi nerazumljivo, vendar ne bom nikdar obtožil zločina nekoga, o katerem sem prepričan, da se je nahajal v okoliščinah, v katerih je bil fizično onemogočen, da bi izvršil zločin.«

»Kar se tega tiče,« je zagodrnjal Vance, »morejo fizično onemogočenosti podati materialna dejstva. Ta dejstva pa so varljiva. Bolje bi bilo, da bi mi zanje sploh ne vedeli.«

Markham ni hotel niti odgovoriti prijatelju, toda njegov pogled je povedal še preveč.

XXVII.

Partija pokra.

Ponedeljek, 17. septembra, zvečer.

Po kosilu sva z Vancejem odšla domov, ob štirih pa nama je Markham telefoniral, da je že vse pripravljeno za večerni sestanek. Takoj nato je Vance odšel in se je vrnil šele ob osmih.

Mene je mučila radovednost, toda prijatelj mi ni hotel povedati nič. Ko pa smo ob tri četrt na devet odšli iz hiše, sem v avtomobilu, ki nas je čakal, da nas pelje k Markhamu, zagledal moškega, ki mi je bil popolnoma neznan. Takoj sem spoznal, da je dolga Vancejeva odsotnost bila v zvezi s tem človekom.

»Prosil sem gospoda Allena, da bi nocoj šel z nami,« je dejal, potem ko mi ga je predstavil. »Ker ti ne igraš pokra in je potreben še en igralec, da je igra bolj zanimiva, sem prosil gospoda Allena, da se nam pridruži. On je v tej igri zelo spreten.«

Dejstvo, da si je Vance dovolil, da je privedel Markhamu nepovabljenega gosta, ne da bi ga prosil šele za dovoljenje, me ni prav nič presenetilo. Neznaneec je bil precej nizke postave, izrazitih in inteligentnih potez, njegovi lasje pa so bili črni in gladki. Ugibal sem, kakšni odnosi so vladali med tem neznancem in Vancejem.

Cleaver in Mannix sta že bila pri Markhamu, ko smo dospeli. Nekaj minut pozneje je prišel tudi Spotswood. Ko so se končala predstavljani, smo sedli vsi k peči in začeli kaditi. Markham nam je postregel z izbornim whiskeyjem. Razumljivo je, da je Markham priskočil sprejel nepričakovane goste, toda način, kako ga je od časa do časa pogledal, je jasno pričal, da se tudi on sprašuje, kaj more biti skupnega med njim in Vancejem ter čemu neki ga je Vance privedel s seboj.

Ozračje je bilo precej napeto zaradi nepristne in prisiljene prijaznosti med člani te male družbe. Položaj nikakor ni bil tak, da bi ustvarjal iskrenost. Med navzočimi so bili trije, izmed katerih je vsak vedel, da sta se ostala dva zanimala za isto žensko. Razlog, zaradi katerega so se sedaj zbrali tu, je bilo dejstvo, da je bila ta ženska umorjena. Markhamu pa se je posrečilo, da je kmalu v vsakem izmed njih vzbudil občutek, da je samo neprizadet gledalec, ki je povabljen, da razpravlja o nekem abstraktnem vprašanju. Takoj je pojasnil, da jih je povabil, ker mu dozdaj še ni uspelo, da bi našel najmanjšo stvar, ki bi mogla razjasniti zločin in pristavil, da upa, da bo v skupni prijateljski in neprisiljeni razpravi mogel najti kako rešitev. Njegove besede so zvenele kakor prijateljski poziv in ko je končal, je splošno napetost precej popustila.

Med razpravljanjem, ki je sledilo temu pozivu, sem opazoval navzočega drugega za drugim. Cleaver je bil videti nekako zagrenjen in kakor da bi obžaloval vse, kar se je tikhlo njega v zvezi z zločinom. Mannix je bil spremenljiv; delal se je neprisiljenega, vendar pa mu ni uspelo skriti nekeke previdnosti. Spotswood, se je zdelo, da ne mara govoriti o tej zadevi in je ves čas nekako ostajal v ozadiju. Zelo vpludno je sicer odgovarjal Markhamu, toda nikakor ni mogel skriti svoje nevolje, ker ga je pritegnil v splošno razpravljanje. Vance je bil precej

redkobeseden. Allen pa je ves čas molčal, vendar pa je z veliko pozornostjo opazoval navzočih in videlo se je, da ga tako opazovanje zabava.

Imel sem občutek, kakor da je to razpravljanje popolnoma nepomembno in da če bi bil Markham upal, da bo iz njega prejel kak podatek, bi bil brez dvoma silno razočaran. Zdelo se mi je tudi, kakor da se je skušal samo nekako opravičiti in da je pripravil pot k igri, ki jo je Vance želel. Ko je Markham predlagal, da bi igrali poker, nihče temu ni ugovarjal.

Ura je bila točno enajst. Markhamovo povabilo je bilo tako neprisiljeno in ljubeznivo, da nihče ni mogel odkloniti. Ta njegov trud pa je bil popolnoma nepotreben. Videlo se je, da sta Cleaver in Spotswood naravnost srečna, da se ta mučna razprava vendarle konča. Tudi Vance in Allen sta z vidnim zadovoljstvom sprejela povabilo. Samo Mannix je odklonil in izjavil, da igra le slabo pozna in da mu nikakor ni všeč. Dejal pa je, da bo z veseljem opazoval igro ostalih. Vance je nekaj časa silil vanj, a brez uspeha. Končno je Markham naročil služabniku, naj pripravi mizo za pet igralcev. Opazil sem, da Vance toliko časa ni sedel k mizi, dokler ni Allen zavzel svojega mesta. Sedel je na njegovo desnico, Cleaver je sedel na Allenovo levo, Spotswood desno od Vanceja, Markham pa je sedel med Cleaverja in Spotswooda. Ko so bili že vsi na svojih prostorih, je Mannix postavil svoj stol med Cleaverja in Markhamu.

Oskrbnik »Ljubljane« v vlogi nogometnega sodnika

Da ne bo nesporazuma, moramo takoj uvedoma pojasniti, da ni šlo za pravdo, prepir ali kaj podobnega, temveč za nogometno igro med enajstoricami ljubljanskih nogometnih sodnikov in odbornikov nogometnih društev. Dvoje pisanih moštev se je pojavilo včeraj popoldne na igrišču Hermesa v Šiški; odborniki so nosili bele majice, sodniki pa zelene. Ampak to še ni bilo tako pestro; pač pa so bile zanimive pojave nosilcev posameznih vlog in pestro je bilo tudi njih znanje. Kakor rečeno, nista to bili enajstorični fantov od fare ali mož prekipevajočih telesnih moči, pač pa se je nekaterim poznalo, da že deset ali petnajst let niso imeli »resnega« opravka z žogo; dvoje, troje oblastnih oblik okrog pasu, blede kolena in bedra s splahnelimi mišicami so to razodevala.

Na sporedu je bila torej zabavna tekma med sodniki in odborniki. Ko so jih gledali zagledali, je zavladalo na tribuni veselo razpoloženje in začele so padati različne opazke, od duhovitih do skromnih, da se milo izrazimo. Oblast sodnika so zaupali staremu športnemu znanecu g. Čeparju, oskrbniku igrišča SK Ljubljane. Zagrmel je trikratni zdravo in tekma se je začela.

Prvi vtis je bil, da so gospodje spočiti in da se bodo vneto borili za žogo. Na zelenem polju so prevladali sodniki, kar pač ni čudno; to so gospodje, ki imajo priložnost tekati od nedelje do nedelje po igriščih s piščalko v ustih, kar jih drži kolikor toliko v dobri kondiciji. Težje je seveda z odborniki. Ti imajo svoje težave pri zelenih mizah, kjer vhitijo meč duha, uboge mišice pa nimajo ničesar od tega, če izvezamo okoliščino, da imajo čast služiti tako imenovanim športnikom.

Pa še nekaj je bilo, kar je govorilo v prid sodnikom: v svojih vrstah so imeli par igralcev, ki še niso pozabili, da so igrali v prvih moštvih. Tako se je moralo tudi zgoditi, da so sodniki prvi pokazali, kako se zabijajo goli. Ko so dobili odborniki prvega v mrežo, so ga sprejeli s pravo športno vdanostjo, pri drugem pa so že protestirali. Oba je zabil sodnik Bonelli in tako so vodili zeleni po prvem polčasu z 0:2.

V nadaljevanju zabavne prireditve so gospodje vidno opesali. Nič jim niso pomagale limone, ki so jih vneto srkali med pomorom, in tudi bodrenje mladine jih ni moglo zdržati pri začetnem poletu. Starti so postajali vedno bolj počasni in večina se je samo še sprehajala po igrišču. Celotno prizadevanje g. Markiča smo dobili vtis, da je za hip pozabil, da nosi nogometne čevlje na nogah in da se je spet preveč življal v vlogo odbornika. Kazno je bilo, da ne gre več za surovo silo, temveč za prebrisane akcije, saj je končno duh tisti, ki odločuje. Zdaj so prišli odborniki do veljave.

Predstavniki Viča g. Kavčič jim je razveselil oblike, ko je znižal razliko na 2:1. Fizična sila je začela popuščati; koraki so postajali vedno krajši in tudi pri udarcih se je zdelo, da so začeli moč racionirati. Nič ni pomagalo, da so si na drugi strani nad vse prizadevali, da bi držali rezultat in tudi ni pomagalo, da je igral med sodniki sam g. Makovec, ki bi ga bilo marsikatero ljubljansko prvo moštvo veselo; gospodje odborniki so dobili premoč. Tedaj se je zgodilo nekaj nezlaslika (kaj je bilo, nismo prav videli) in sodnik s piščalko v ustih je odločil 11 metrovko. Nič niso pomagali protesti, sodnik je vztrajal pri svojem, enajstmetrovka je padla in žoga je obsedela.

Izid je bil 2:2. Sodnik g. Čepar je opravil svojo dolžnost v slogu igre in upamo, da ne bo protestov. Gledalci so dejali, da je bilo mestoma zabavno, mestoma pa dolgočasno. Seveda niso mogli biti ves čas vsi zadovoljni, zakaj, ko je bil mestoma na vrsti nogomet »visoke šole«, je bilo pač jasno, da ga niso mogli vsi razumeti. Tu pa tam je bilo igranje v drugem polčasu res preveč »učeno«.

Sportni drobiž

Prvenstveno tekmovanje se bo nadaljevalo prihodnjo nedeljo s tekmoama Hermes: Mars (I. razred) in Mladika: Korotan (II. razred).

Sportni klub Vič poziva vse člane na obvezni sestanek za danes v sredo zvečer pri Oblaku v Glinški ulici. Obravnavale se bodo važne zadeve; za mladino ob pol 8, za ostale člane ob 8.

V štajerskem nogometnem prvenstvu je premagal marborski Rapid enajstorično Železničarjev z 1:0 (0:0). Moštvu sta bili enakovredni, odločila je gola sreča ki se je nasmehnili Kranerju, ki je zabil odločilni gol. Prireditelj je obiskalo okrog 1000 gledalcev.

Sparta:Slavija 5:2 (0:0). Sedmo kolo češkega nogometnega prvenstva je bilo v znamenju praškega derbija. Veliko zanimanja je bilo za srečanje med vodilno Slavijo in Sparto, ki je na drugem mestu. Slavija je lepo zaigrala in se povzpela do vodstva z 0:2, vendar se je Sparta posrečilo, da je privedla do izenačenja in nazadnje do prepričljive zmage s 5:2. Čeprav je bila Slavija na najvažnejši

tekmi poražena, je njeno ime še vedno na prvem mestu razpredelnice in še več, Slavija vodi s 5 točkami!

Nemško nogometno prvenstvo se približuje svojemu višku. Kakor prejšnja leta, tako so se tudi letos prav posebno obnesla močiva dunajske Vienne, Schalkeja, Draždanskega SC in monakovskega kluba München 1860.

V dunajsko vladno palačo so povabili preteklo nedeljo one meščane, ki so si priborili v letu 1942. državno prvenstvo v kateri koli panogi športa. V imenu mestne občine so podelili ob tej priliki enajstim športnikom zlate znake mestne občine. Med odlikovance je bil tudi Pektor, nemški državni prvak v metanju kopja.

Cez dva milijona japonske mladine se je prijavilo za športne igre, ki jih bodo otvorili danes pod naslovom Meiji igre. Največje prireditve bodo v Tokiu, del tekmovanja pa se bo vršil tudi v drugih mestih. V vsem se je prijavilo 2.200.000 športnikov.

Mali oglasi

Vajenci

Frizersko vajenko
sprejme salon PODRZAJ
Franc, Sv. Jakoba trg 9. 3179.

Vajenca

za trgovino z mešanim blagom sprejemam. — Biti mora zdrav in močan, ne izpod 15 let star, šolska izobrazba najmanj 8 razredov osnovne šole, varen vsakega dela, ki bi ga opravljal z veseljem. Biti od mora od poštenih staršev in naj ima samo dobro utemeljena priporočila pisma. Ponudbe naj se naslovijo na upravo »Slovenca« pod značko »Delaven in pošten« št. 3179.

ZAHVALA

Vsem, ki ste počastili spomin našega ljubljanskega moža, nepozabnega skrbnega očeta, brata, strica, svaka in tasta, gospoda

AVGUSTA ZADNIK

inspektorja drž. železnice v pokoju

se na tem mestu iskreno zahvaljujemo. — Iskreno zahvalo izrekamo č.č. duhovščini, gospodu dr. Prodanu za ves njegov trud in požrtvovalnost, da bi nam ohranil pokojnika. — Prisrčno se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja in vsem, ki so pokojnika spremili na zadnji poti.

Maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 13. t. m. ob 8. uri v cerkvi Marijinega Oznanjenja.

ZALUJOČI.

Čitajte in širite

»Slovenca«!

Umrl nam je naš dober oče in stari oče, gospod

Ivan Zavašnik

v visoki starosti 87 let, previden s tolažili sv. vere. Pogreb bo v sredo, dne 12. maja 1945 ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta 133, na pokopališče na Viču.

Bog bodi dobrotljiv plačnik njegovi duši!

Rodbina Zavašnik

Umrla nam je naša ljubljena mamica, stara mamica, gospa

Marta Goleš roj. Kuljaj

posestnica, vdova po trgovcu

Pogreb drage pokojnice se je vršil v torek, dne 11. t. m. ob 5 popoldne iz hiše žalosti, Ljubljanska cesta št. 2.

Novo mesto, dne 10. maja 1943.

Zalujoči:

Marta, hči; Ilija, Janko, sinova, ter ostalo sorodstvo.

ČASNA EGIPTOUSKEGA PODKRALJA

U. Mioni

27

To bo sicer malo težko, ker podkralj ga ima na sumu, toda on in njegovih sedem tovarišev niso poznali nobenega strahu. Pa tudi ako podkralj sumi, gotovo ne pričakuje napada to noč in v svoji hiši. Mora izkoristiti noč in hiteti.

Da bi odkril vzrok prepovedi, reče vratarju:

»Zafnatpanea ne bi bil smel dati take prepovedi. Lahko bi si bil mislil, da ne bom odpotoval od njega brez slovesa. Toda njegov sum me vznemirja in skoraj mi je žal, da sem prinesel zanj to vino.«

»On ga gotovo ne potrebuje,« pripomni vratar in boža s pogledom posodo.

»Ni vreden, da bi ga pil,« izbruhne Ramuzenti. »Kdor sumi o meni...«

»Njegovo prepovedi ni narekovalo sumničenje,« mu reče vratar, da ga pomiri.

»Sumil je o meni. Sicer ne bi bil dal te prepovedi, ki mi ni pogodu in je ne morem prenesti, preveč me žali. Zabraniti, da ne smem ven! Ne, ne bo imel mojega vina, ne zdaj ne

nikoli, vina, varjenega v Hebronu, kralja med tekočinami, kakor je Apapi II. kralj kraljev in gospodar Gornjega in Dolnjega Egipta. Rajši ga bom sam spil.«

»Ti sam?« vpraša vratar. Ramuzenti spretno hlina, da je neodločen in ne ve, ali naj izpije vse vino sam, ali naj ga deli z vratarjem; potem pa, kakor bi se bil nankrat odločil, ga vpraša:

»Ali mi hočeš drugovati?« Vratarjeve oči so zažarele od radosti. Ni bilo to prvič, da je pil hebronsko vino. Ze drugekrat mu je bil dal zviti Ramuzenti pokusiti kako kapljico. Zdaj pa niso bile samo kapljice, zdaj je bila tu polna velika posoda.

»Ali se šališ?« vpraša. »Kdaj sem se še šalil?«

»Vino je namenjeno za Zafnatpanea.«

»On ga ne bo pokusil niti kapljice.«

»Glej, da se ne boš potil kesale!«

»Jaz se nikoli ne kesam. Ali hočeš?«

»Ali mi ga res daš malo čašo? Grem ponjo. Ti mi jo boš natočil; moja duša se raduje in ti bo hvaležna do kraljestva Oziride.«

»Nisem tako rekel. Jaz hočem izprazniti to posodo. Ali mi hočeš drugovati? Hočeš piti z menoj?«

»Kdaj?«

»Zdaj.«

»Sedaj imam nočno stražo.«

»Ure so ponoči tako dolge.«

»Nimajo konca, pa se jih navadiš.«

»Delal ti bom družico. Klepetala bova skupaj; jaz sem videl mnogo sveta in ti bom pripovedoval toliko lepih reči in med pogovorom bova pila.«

»Toda ako nas kdo vidi?« vpraša vratar požrešen in že pridobljen za predlog, da bo lahko pil po mili volji, ne da bi tudi najmanj potrošil.

»Kdo, misliš, da bo opazil? Kdo pa bdi ob tej uri? Sploh pa, kaj je hučega? Ali mar ne smeš piti?«

»Ne,« je moral reči vratar.

»Ti s tem, ko piješ z menoj, izpolnjuješ in vršiš voljo Zafnatpanea, ki je naročil, da me ne smete izpustiti iz hiše, kar ti hvalevredno vršiš. Premagaj gnus, ki ti ga ustvarja varjeno vino, najslabša pijača, da izvršiš voljo svojega gospodarja in mi zabraniš oditi,« razlaga Ramuzenti. »Potem pa glej, ako ne bom teh misli. Ponudil sem ti, da piješ z menoj, ker vem, da ti kozarec pijače ugaja in koristi. Toda ako nočeš, ne bom žalosten. Bo več ostalo zame. Prepričan sem, da bi vsak služabnik, kateremu bi ponudil izprazniti kozarec, storil to prav rad.«

Vratar se je dal prepovesti in si je začel očitati lastne pomisleke.

Nič lažjega kot premagati takega, ki se da rad premagati. Vratar se je naglo prilagodil dokazom tovariša in končno sprejel ponudbo. Oba moža se umakneta v vratarjevo sobico, kjer je bila le nizka miza in nekaj malih sedežev. Prinesla sta sem veliki vrč in vratar je vzel iz omare dvoje čaš iz rdeče Nilove gline, zelo priprosto narejene.

Ramuzenti vzame z velike posode lončeno pokrovilo, ki jo je pokrivala, odmaši zamašek iz gline, ki je vrč dobro zapiral. Izvrsten vonj po dišečem vinu se razlije po sobici. Vratar ga nalahno vdihava.

»Kak prijeten vonj!« vzlikne.

»Mnogo močnejši od zmlje. Oziride ne vdiha boljšega v svojem kraljestvu,« pristavi Ramuzenti z nasmehom.

»Ako bi imel Oziride to vino, bi se odrekel vladanju v kraljestvu mrtvih in bi oskrbel gori gostilno,« razlaga vratar.

Oziride ne bi bil tako nesramen, da bi prodal to vino. Odstopil bi raje vladanje kraljestva umrlih tistemu, kdor bi ga hotel vzeti in bi se zakopal med svoje vičre,« se odreže Ramuzenti, ki kot pravi Penčan ni veroval ne v Oziride ne v kraljestvo mrtvih in je bil prepričan, da je bilo vse to iznajdba egipčanskih svečnikov, tistih, ki so preudarno opazovali človeško lahkovernost, da bi obogateli.